

Zbirka odločb sodne prakse

SODBA SODIŠČA (tretji senat)

z dne 16. julija 2020 *

„Predhodno odločanje – Območje svobode, varnosti in pravice – Politika priseljevanja – Pravica do združitve družine – Direktiva 2003/86/ES – Člen 4(1) – Pojem ‚mladoletni otrok‘ – Člen 24(2) Listine Evropske unije o temeljnih pravicah – Koristi otroka – Člen 47 Listine o temeljnih pravicah – Pravica do učinkovitega pravnega sredstva – Otroci sponzorja, ki so postali polnoletni med postopkom odločanja o prošnji za združitev družine ali sodnim postopkom zoper odločbo o zavrnitvi te prošnje“

V združenih zadevah C-133/19, C-136/19 in C-137/19,

katerih predmet so predlogi za sprejetje predhodne odločbe na podlagi 267 PDEU, ki jih je vložil Conseil d'État (državni svet, Belgija) z odločbami z dne 31. januarja 2019, ki so prispele na Sodišče 19. februarja 2019 (C-133/19) in 20. februarja 2019 (C-136/19 in C-137/19), v postopkih

B. M. M. (C-133/19 in C-136/19),

B. S. (C-133/19),

B. M. (C-136/19),

B. M. O. (C-137/19)

proti

État belge,

SODIŠČE (tretji senat),

v sestavi A. Prechal, predsednica senata, L. S. Rossi (poročevalka), sodnica, J. Malenovský, F. Biltgen in N. Wahl, sodniki,

generalni pravobranilec: G. Hogan,

sodna tajnica: M. Krausenböck, administratorica,

na podlagi pisnega postopka in obravnave z dne 30. januarja 2020,

ob upoštevanju stališč, ki so jih predložili:

- za B. M. M., B. S., B. M. in B. M. O. A. Van Vyve, avocate,
- za belgijsko vlado P. Cottin, C. Pochet in C. Van Lul, agenti, skupaj z E. Derriksom, G. van Witzenburgom in M. de Sousa Marquesom E Silvo, avocats,

* Jezik postopka: francoščina.

- za nemško vlado R. Kanitz in J. Möller, agenta,
- za avstrijsko vlado J. Schmoll, agentka,
- za poljsko vlado B. Majczyna, agent,
- za Evropsko komisijo C. Cattabriga in M. Condou-Durande, agentki,

po predstavitvi sklepnih predlogov generalnega pravobranilca na obravnavi 19. marca 2020
izreka naslednjo

Sodbo

- 1 Predlogi za sprejetje predhodne odločbe se nanašajo na razlago Direktive Sveta 2003/86/ES z dne 22. septembra 2003 o pravici do združitve družine (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 19, zvezek 6, str. 224) in člena 47 Listine Evropske unije o temeljnih pravicah (v nadaljevanju: Listina).
- 2 Ti predlogi so bili vloženi okviru sporov med B. M. M. (C-133/19 in C-136/19), B. S. (C-133/19), B. M. (C-136/19) in B. M. O. (C-137/19), gvinejskimi državljani, na eni strani ter État belge (Belgijska država) na drugi strani, ker je ta zavrnila prošnje za izdajo vizuma zaradi združitve družine.

Pravni okvir

Pravo Unije

- 3 V uvodnih izjavah 2, 4, 6, 9 in 13 Direktive 2003/86 je navedeno:

„(2) Ukrepe, ki se nanašajo na združitev družine, je treba sprejeti v skladu z obvezo, da se družina varuje in družinsko življenje spoštuje, kar je poudarjeno v mnogih aktih mednarodnega prava. Ta direktiva spoštuje temeljne pravice in upošteva načela, ki jih priznava zlasti člen 8 [Evropske konvencije o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin, podpisane 4. novembra 1950 v Rimu,] in [Listina].

[...]

(4) Združitev družine je potrebna, da se omogoči družinsko življenje. Pomaga ustvariti socialno in kulturno stabilnost, ki olajša vključevanje državljanov tretjih držav v državo članico, kar spodbuja tudi ekonomsko in socialno kohezijo, ki je temeljni cilj Skupnosti, določen v Pogodbi.

[...]

(6) Da se zavaruje družina in zagotovi ali ohrani družinsko življenje, je treba na podlagi skupnih meril določiti materialne pogoje za uresničevanje pravice do združitve družine.

[...]

(9) Združitev družine bi vsekakor morala veljati za člane primarne družine, se pravi za zakonca in mladoletne otroke.

[...]

(13) Treba je določiti sklop pravil, ki urejajo postopek za preučevanje prošenj za združitev družine ter za vstop in bivanje družinskih članov. Ti postopki morajo biti učinkoviti in obvladljivi, ob upoštevanju normalne delovne obremenitve upravnih organov držav članic, kot tudi pregledni in pošteni, da lahko osebam zagotovijo ustrezno pravno varnost.“

4 Člen 1 Direktive 2003/86 določa:

„Namen te direktive je določiti pogoje za uveljavljanje pravice do združitve družin za državljane tretjih držav, ki zakonito prebivajo na ozemlju držav članic.“

5 Člen 4 te direktive določa:

„1. Države članice na podlagi te direktive in v skladu s pogoji, določenimi v Poglavju IV in členu 16, dovolijo vstop in bivanje naslednjim družinskim članom:

- (a) zakoncu sponzorja;
- (b) mladoletnim otrokom sponzorja in njegovega zakonskega partnerja, vključno z otroki, ki so posvojeni v skladu z odločitvijo pristojnega organa v državi članici ali odločitvijo, ki je avtomatično izvršljiva zaradi mednarodnih obveznosti navedene države članice ali jo je treba priznati v skladu z mednarodnimi obveznostmi;
- (c) mladoletnim otrokom, vključno s posvojenimi otroki sponzorja, če ima sponzor skrbništvo nad otroki in te otroke vzdržuje. Države članice lahko dovolijo združitev otrok, za katere je skrbništvo deljeno, pod pogojem, da drugi skrbnik za to da svoje soglasje;
- (d) mladoletnim otrokom, vključno s posvojenimi otroki zakonca, če ima zakonec skrbništvo nad otroki in te otroke vzdržuje. Države članice lahko dovolijo združitev otrok, za katere je skrbništvo deljeno, pod pogojem, da drugi skrbnik za to da svoje soglasje.

Starost mladoletnih otrok, omenjenih v tem členu, mora biti pod mejo polnoletnosti, ki jo določa zakon države članice, in ne smejo biti poročeni.

[...]“

6 Člen 5 navedene direktive določa:

„1. Države članice odločijo, ali naj za uveljavljanje pravice do združitve družine prošnjo za vstop in bivanje pristojnim organom države članice predloži sponzor ali družinski člani.

2. Prošnji se priloži listinske dokaze o družinskem razmerju in izpolnjevanju pogojev, določenih v členih 4 in 6, in, kjer je ustrezno, členih 7 in 8, kot tudi overjene kopije potnih listin družinskega člana (družinskih članov).

Če je primerno, lahko države članice, da pridobijo dokaz o obstoju družinskega razmerja, s sponzorjem in njegovimi družinskimi člani opravijo pogovore in druga poizvedovanja, ki se jim zdijo potrebna.

[...]

4. Pristojni organi države članice osebo, ki je predložila prošnjo, kakor hitro je mogoče pisno obvestijo o odločitvi in v vsakem primeru najkasneje v devetih mesecih od dne, ko je bila prošnja vložena.

V izjemnih okoliščinah, povezanih s težavnostjo preučitve prošnje, se časovni rok, omenjen v prvem pododstavku, lahko podaljša.

Za odločitev o zavrnitvi prošnje se navedejo razlogi. Če ob koncu obdobja, predvidenega v prvem pododstavku, odločitev ni sprejeta, posledice tega določi nacionalno pravo ustrezne države članice.

5. Pri obravnavanju prošnje države članice ustrezno upoštevajo interese mladoletnih otrok.“

7 Člen 16(1) in (2) iste direktive določa:

„1. Države članice lahko v naslednjih okoliščinah zavrnejo prošnjo za vstop in bivanje zaradi združitve družine ali, če je ustrezno, prekličejo ali ne podaljšajo dovoljenja za prebivanje za družinskega člana:

(a) če pogoji, določeni v tej direktivi, niso več izpolnjeni.

[...]

2. Države članice lahko prav tako zavrnejo prošnjo za vstop in prebivanje zaradi združitve družine ali prekličejo ali ne podaljšajo dovoljenj za prebivanje za družinske člane, če se izkaže, da:

(a) so bili uporabljeni lažni ali zavajajoči podatki, lažni ali ponarejeni dokumenti, kakšna druga prevara ali druga nezakonita sredstva;

[...]“

8 Člen 18 Direktive 2003/86 določa:

„Države članice zagotovijo, da imajo sponzor in/ali člani njegove družine pravico do pravnega izpodbijanja, če je prošnja za združitev družine zavrnjena ali se dovoljenje za prebivanje ne podaljša ali se prekliče ali se ukaže izgon.

Postopek in pristojnosti, v skladu s katerimi se uveljavlja pravica iz prvega pododstavka, določijo države članice.“

Belgijsko pravo

9 Člen 10(1), prvi pododstavek, loi du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers (zakon z dne 15. decembra 1980 o vstopu na ozemlje, prebivanju, nastanitvi in odstranitvi tujcev, *Moniteur belge* z dne 31. decembra 1980, str. 14584) v različici, ki se uporablja za dejansko stanje v postopkih v glavni stvari (v nadaljevanju: zakon z dne 15. decembra 1980), določa:

„Pod pogoji iz določb členov 9 in 12 se na podlagi tega zakona dovoli prebivanje v Kraljevini za več kot tri mesece:

[...]

4. družinskim članom, ki se pozneje pridružijo tujcu, ki mu je že vsaj dvanajst mesecev priznано ali dovoljeno, da v Kraljevini prebiva za nedoločen čas, ali ki mu je že vsaj dvanajst mesecev dovoljeno, da se tam nastani. Ta rok dvanajstih mesecev ne velja, če je zakonska zveza ali registrirano partnerstvo

obstajalo že pred prihodom tujca, ki se mu pridružuje družinski član, v Kraljevino, ali če imata skupnega mladoletnega otroka, ali če gre za družinskega člana tujca s statusom begunca ali statusom subsidiarne zaščite:

- tujemu zakoncu ali tujcu, s katerim ima sklenjeno registrirano partnerstvo, ki se v Belgiji šteje za enakopravno zakonski zvezi, in ki pride z njim živet, če sta oba starejša od enaindvajset let. Ta minimalna starost pa se zniža na osemnajst let, če je, odvisno od okoliščin, zakonska zveza ali to registrirano partnerstvo obstajalo že pred prihodom tujca, ki se mu pridružuje družinski član, v Kraljevino;
- njunim otrokom, ki pridejo živet z njima, preden dopolnijo starost 18 let, in ki so samski;
- otrokom tujca, ki se mu pridružuje družinski član, njegovega zakonca ali registriranega partnerja iz prve alineje, ki pridejo živet k njima, preden dopolnijo starost 18 let, in so samski, če ima tujec, ki se mu pridružuje družinski član, njegov zakonec ali registrirani partner pravico do varstva in vzgoje ter otroke vzdržuje, v primeru skupnega skrbništva pa, če drugi skrbnik za to da svoje soglasje;

[...]“

10 Člen 10b(3) tega zakona določa:

„Minister ali njegov pooblaščenec lahko odloči, da bo zavrnil prošnjo za izdajo dovoljenja za prebivanje za več kot tri mesece, [...] če je tujec [...] uporabljal neresnične ali zavajajoče informacije ali lažne ali ponarejene dokumente oziroma uporabil goljufijo ali druga (odločilna) nezakonita sredstva, da bi pridobil tako dovoljenje [...]“.

11 Člen 12a navedenega zakona določa:

„1. Tujec, ki izjavi, da je v enem od položajev iz člena 10, mora svojo prošnjo vložiti na belgijskem diplomatskem predstavništvu ali konzulatu, pristojnem za kraj njegovega stalnega prebivališča ali prebivanja v tujini.

[...]

2. [...]

Datum vložitve prošnje je datum, ko so predloženi vsi ti dokumenti v skladu s členom 30 loi du 16 juillet 2004 portant le Code de droit international privé [zakon z dne 16. julija 2004 o zakoniku o mednarodnem zasebnem pravu] ali mednarodnimi konvencijami z istega področja.

Odločitev o odobritvi prebivanja se sprejme in vroči, kakor hitro je mogoče, vendar najpozneje v šestih mesecih od datuma vložitve prošnje, kot je opredeljen v odstavku 2. [...]

V izjemnih primerih, povezanih z zapletenostjo prošnje [...], lahko minister ali njegov pooblaščenec dvakrat podaljša obdobje preučitve za tri mesece z obrazloženo odločbo, ki se vroči prosilcu.

Če po koncu devetmesečnega obdobja po datumu vložitve prošnje, vključno z morebitnim podaljšanjem v skladu z odstavkom 5, ni bila sprejeta nobena odločba, se prebivanje odobri.

[...]

7. Pri obravnavi prošnje se ustrezno upoštevajo otrokove koristi.“

12 Člen 39/56, prvi odstavek, istega zakona določa:

„Tožbe iz člena 39/2 lahko tujec vloži pri [Conseil du contentieux des étrangers (upravno sodišče za spore v zvezi s tujci, Belgija)], če lahko izkaže škodo ali pravni interes.“

Dejansko stanje v postopkih v glavni stvari in vprašanja za predhodno odločanje

- 13 Iz predložitvenih odločb je razvidno, da je B. M. M., državljan tretje države, ki ima v Belgiji status begunca, 20. marca 2012 na belgijskem veleposlaništvu v Conakryju (Gvineja) v imenu in za račun svojih mladoletnih otrok, B. S., B. M. in B. M. O., vložil prošnje za izdajo dovoljenja za prebivanje zaradi združitve družine na podlagi člena 10(1), prvi pododstavek, točka 4, tretja alineja, zakona z dne 15. decembra 1980. Te prošnje so bile 2. julija 2012 zavrnjene.
- 14 B. M. M. je 9. decembra 2013 na belgijskem veleposlaništvu v Dakarju (Senegal) v imenu in za račun svojih mladoletnih otrok, B. S., B. M. in B. M. O., vložil nove prošnje za izdajo dovoljenja za prebivanje na podlagi istih določb zakona z dne 15. decembra 1980.
- 15 Pristojni belgijski organi so s tremi odločbami z dne 25. marca 2014 te prošnje za izdajo dovoljenja za prebivanje zavrnil na podlagi člena 10b(3) zakona z dne 15. decembra 1980 z obrazložitvijo, da so B. S., B. M. in B. M. O. uporabili neresnične ali zavajajoče informacije ali lažne ali ponarejene dokumente oziroma so uporabili goljufijo ali druga nezakonita sredstva, da bi pridobili želena dovoljenja. V zvezi z B. S. in B. M. O. so ti organi namreč navedli, da sta v svoji prošnji za izdajo dovoljenja za prebivanje izjavila, da sta rojena 16. marca 1999 oziroma 20. januarja 1996, medtem ko je B. M. M. v svoji prošnji za azil navedel, da sta rojena 16. marca 1997 oziroma 20. januarja 1994. V zvezi z B. M. O. so navedeni organi poudarili, da B. M. M. v svoji prošnji za azil ni omenil obstoja tega otroka.
- 16 Glede na izjave vlagateljv kasacijskih pritožb iz postopkov v glavni stvari sta bila B. S. in B. M. na dan sprejetja zavrnilnih odločb z dne 25. marca 2014 še mladoletna, B. M. O. pa je že postal polnoleten.
- 17 B. M. M. in B. S. (zadeva C-133/19), B. M. M. in B. M. (zadeva C-136/19) ter B. M. O. (zadeva C-137/19) so 25. aprila 2014 pri Conseil du contentieux des étrangers (upravno sodišče za spore v zvezi s tujci) vložili tožbe za odložitev izvršitve in odpravo navedenih zavrnilnih odločb. Z dopisi z dne 10. septembra 2015, 7. januarja 2016 in 24. oktobra 2017 so zadevne osebe temu sodišču predlagale, naj odloči o njihovih tožbah.
- 18 Conseil du contentieux des étrangers (upravno sodišče za spore v zvezi s tujci) je s sodbami z dne 31. januarja 2018 tožbe zavrglo kot nedopustne zaradi neobstoja pravnega interesa. Potem ko je to sodišče opozorilo, da mora v skladu z ustaljeno nacionalno sodno prakso interes tožeče stranke za vložitev tožbe obstajati ob njeni vložitvi in se ohraniti do izreka sodbe, je ugotovilo, da če bi bile v obravnavanem primeru zavrnilne odločbe iz postopkov v glavni stvari odpravljene in bi morali pristojni belgijski organi ponovno obravnavati prošnje za izdajo dovoljenja za prebivanje, tem nikakor ne bi bilo mogoče ugoditi, ker so medtem B. S., B. M. in B. M. O. – tudi ob upoštevanju datumov rojstva, navedenih v teh prošnjah – postali polnoletni in torej ne izpolnjujejo več pogojev iz določb, ki urejajo združitev družine mladoletnih otrok.
- 19 Vlagatelji kasacijskih pritožb iz postopkov v glavni stvari so pri Conseil d'État (državni svet, Belgija) vložili kasacijske pritožbe. V bistvu trdijo, da se z razlago, ki jo je sprejelo Conseil du contentieux des étrangers (upravno sodišče za spore v zvezi s tujci), krši, prvič, načelo učinkovitosti prava Unije, ker ta razlaga B. S., B. M. in B. M. O. preprečuje uveljavljanje pravice do združitve družine, zagotovljene s členom 4 Direktive 2003/86, in drugič, pravica do učinkovitega pravnega sredstva, ker jim je odvzeta

možnost vložiti tožbo zoper zavrnilne odločbe iz postopkov v glavni stvari, čeprav so bile te odločbe – v zvezi z zadevama C-133/19 in C-136/19 – ne samo sprejete, temveč tudi izpodbijane, ko so bili vlagatelji kasacijskih pritožb še mladoletni.

- 20 V zvezi s tem Conseil d'État (državni svet) navaja, da je Sodišče v sodbi z dne 12. aprila 2018, A in S (C-550/16, EU:C:2018:248), odločilo, da je treba člen 2(f) Direktive 2003/86 v povezavi s členom 10(3)(a) te direktive razlagati tako, da je treba za „mladoletnika“ v smislu te določbe šteti državljana tretje države ali osebo brez državljanstva, ki sta bila ob vstopu na ozemlje države članice in ob vložitvi prošnje za azil v tej državi stara manj kot 18 let, vendar sta med azilnim postopkom postala polnoletna in jima je bil nato priznan status begunca.
- 21 Vendar predložitveno sodišče poudarja, da se spor, v katerem je bila izrečena navedena sodba, razlikuje od zadev iz postopkov v glavni stvari, ker se te ne nanašajo na mladoletnika, ki mu je bil priznan status begunca. Ker Direktiva 2003/86 določa rok za sprejetje odločbe o prošnji za združitev družine, naj poleg tega pravica do združitve družine ne bi bila odvisna od večje ali manjše hitrosti, s katero se obravnava ta prošnja. V obravnavanem primeru naj bi bile zavrnilne odločbe iz postopkov v glavni stvari vsekakor sprejete v roku, ki ga določa člen 12a(2) zakona z dne 15. decembra 1980.
- 22 V teh okoliščinah je Conseil d'État (državni svet) prekinil odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložil ta vprašanja:

V zadevah C-133/19 in C-136/19:

- „1. Ali je treba člen 4 Direktive [2003/86], da se zagotovi učinkovitost prava Evropske unije in da se ne onemogoči uveljavljanje pravice do združitve družine, ki je vlagatelju kasacijske pritožbe po njegovem mnenju podeljena s to določbo, razlagati tako, da pomeni, da lahko otrok sponzorja uveljavlja pravico do združitve družine, kadar postane polnoleten med sodnim postopkom zoper odločbo, s katero mu je ta pravica zavrnjena in ki je bila sprejeta, ko je bil še mladoleten?
2. Ali je treba člen 47 [Listine] in člen 18 Direktive [2003/86] razlagati tako, da nasprotujeta temu, da se ničnostna tožba, vložena zoper zavrnitev pravice do združitve družine mladoletnega otroka, razglasi za nedopustno, ker je otrok med sodnim postopkom postal polnoleten, saj bi mu bila odvzeta možnost, da se odloči o njegovi tožbi zoper to odločbo, in bi bila kršena njegova pravica do učinkovitega pravnega sredstva?“

V zadevi C-137/19:

„Ali je treba člen 4(1)[, prvi pododstavek, točka (c),] Direktive [2003/86], po potrebi v povezavi s členom 16(1) te iste direktive, razlagati tako, da zahteva, da so državljani tretje države, da se lahko štejejo za ‚mladoletne otroke‘ v smislu navedene določbe, ‚mladoletni‘ ne samo ob vložitvi vloge za izdajo dovoljenja za prebivanje, temveč tudi v trenutku, ko uprava nazadnje odloči glede te vloge?“

- 23 Predsednik Sodišča je s sklepom z dne 12. marca 2019 zadeve C-133/19, C-136/19 in C-137/19 združil za pisni in ustni postopek ter za izdajo sodb.

Vprašanja za predhodno odločanje

Prvo vprašanje v zadevah C-133/19 in C-136/19 ter vprašanje v zadevi C-137/19

- 24 Predložitveno sodišče s prvim vprašanjem v zadevah C-133/19 in C-136/19 ter vprašanjem v zadevi C-137/19 v bistvu sprašuje, ali je treba člen 4(1), prvi pododstavek, točka (c), Direktive 2003/86 razlagati tako, da se za datum, na katerega se je treba sklicevati pri ugotavljanju, ali je neporočen

državljan tretje države oziroma oseba brez državljanstva „mladoletni otrok“ v smislu te določbe, šteje datum, ko se vloži prošnja za vstop in prebivanje zaradi združitve družine za mladoletne otroke, ali datum, ko pristojni organi te države članice odločijo o tej prošnji, kar je lahko tudi po vložitvi tožbe zoper odločbo o zavrnitvi take prošnje.

- 25 V zvezi s tem je treba opozoriti, da je cilj Direktive 2003/86 spodbujati združitev družine in da je namen te direktive poleg tega podelitev varstva državljanom tretjih držav, zlasti mladoletnim osebam (sodba z dne 13. marca 2019, E., C-635/17, EU:C:2019:192, točka 45 in navedena sodna praksa).
- 26 V tem okviru člen 4(1) navedene direktive državam članicam nalaga natančno določene pozitivne obveznosti, ki jim ustrezajo jasno opredeljene subjektivne pravice. Od njih zahteva, da v primerih, ki jih določa ta direktiva, dovolijo združitev nekaterih članov sponzorjeve družine, ne da bi imele možnost proste presoje (sodba z dne 13. marca 2019, E., C-635/17, EU:C:2019:192, točka 46 in navedena sodna praksa).
- 27 Med družinskimi člani sponzorja, za katere mora zadevna država članica dovoliti vstop in prebivanje, so v skladu s členom 4(1), prvi pododstavek, točka (c), Direktive 2003/86 „mladoletni[] otro[ci], vključno s posvojenimi otroki sponzorja, če ima sponzor skrbništvo nad otroki in te otroke vzdržuje“.
- 28 V zvezi s tem, čeprav je v členu 4(1), drugi pododstavek, Direktive 2003/86 navedeno, da mora biti starost mladoletnih otrok pod mejo polnoletnosti, ki jo določa zakon zadevne države članice, ta člen niti ne določa natančno trenutka, na katerega se je treba sklicevati pri presoji, ali je ta pogoj izpolnjen, niti glede tega ne napotuje na pravo držav članic.
- 29 Čeprav je v skladu z navedeno določbo skrb za zakonsko določitev polnoletnosti prepuščena diskreciji držav članic, pa jim ni mogoče dopustiti nobenega manevrskega prostora glede določitve trenutka, na katerega se je treba sklicevati pri presoji starosti prosilca v smislu člena 4(1), prvi pododstavek, točka (c), Direktive 2003/86.
- 30 Opomniti je namreč treba, da tako iz zahteve po enotni uporabi prava Unije kot iz načela enakosti izhaja, da je treba posamezno določbo tega prava, ki se za opredelitev svojega smisla in obsega ne sklicuje posebej na pravo držav članic, običajno razlagati samostojno in enotno v celotni Evropski uniji, in sicer ob upoštevanju, med drugim, okvira, v katerega je določba umeščena, in cilja, ki ga zadevna ureditev uresničuje (sodba z dne 26. julija 2017, Ouhrami, C-225/16, EU:C:2017:590, točka 38 in navedena sodna praksa).
- 31 Kot je bilo opozorjeno v točki 25 te sodbe, je cilj Direktive 2003/86 spodbujati združitev družine. Zato ta direktiva, kot je pojasnjeno v njenem členu 1, določa pogoje za uveljavljanje pravice do združitve družin za državljane tretjih držav, ki zakonito prebivajo na ozemlju držav članic.
- 32 Kot je poleg tega razvidno iz uvodne izjave 2 navedene direktive, ta priznava temeljne pravice in upošteva načela, določena z Listino.
- 33 V zvezi s tem je treba opozoriti, da morajo države članice, zlasti njihova sodišča, ne zgolj razlagati nacionalno pravo v skladu s pravom Unije, temveč tudi paziti, da se ne opirajo na tako razlago sekundarne zakonodaje, ki bi bila v nasprotju s temeljnimi pravicami, ki jih varuje pravni red Unije (glej v tem smislu sodbi z dne 23. decembra 2009, Detiček, C-403/09 PPU, EU:C:2009:810, točka 34, in z dne 6. decembra 2012, O in drugi, C-356/11 in C-357/11, EU:C:2012:776, točka 78).
- 34 Zlasti člen 7 Listine, ki vsebuje pravice, enake tistim, zagotovljenim s členom 8(1) Evropske konvencije o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin, priznava pravico do spoštovanja zasebnega ali družinskega življenja. To določbo Listine je treba brati v povezavi z obveznostjo upoštevati največjo

korist otroka, ki je priznana v njenem členu 24(2), in ob upoštevanju potrebe, da otrok vzdržuje redne osebne stike z očetom in materjo, ki je navedena v odstavku 3 istega člena (sodba z dne 6. decembra 2012, O in drugi, C-356/11 in C-357/11, EU:C:2012:776, točka 76).

- 35 Iz tega izhaja, da je treba določbe Direktive 2003/86 razlagati in uporabljati ob upoštevanju člena 7 in člena 24(2) in (3) Listine – kot je med drugim razvidno iz besedila uvodne izjave 2 in iz člena 5(5) te direktive – ki državam članicam nalagata, da morajo prošnje za združitev družine razlagati v korist zadevnih otrok in ob skrbi za spodbujanje družinskega življenja (sodba z dne 13. marca 2019, E., C-635/17, EU:C:2019:192, točka 56 in navedena sodna praksa).
- 36 Ugotoviti pa je treba, prvič, da če bi se za datum, na katerega se je treba sklicevati pri presoji starosti prosilca za namene uporabe člena 4(1), prvi pododstavek, točka (c), Direktive 2003/86, štel datum, ko pristojni organ zadevne države članice odloči o prošnji za vstop na ozemlje te države in prebivanje na njem zaradi združitve družine, to ne bi bilo v skladu s cilji, ki jih uresničuje ta direktiva, niti z zahtevami, ki izhajajo iz člena 7 in člena 24(2) Listine, pri čemer zadnjenavedena določba zahteva, da se pri vseh ukrepih, ki se nanašajo na otroke, med drugim pri tistih, ki jih države članice sprejmejo pri uporabi navedene direktive, upoštevajo predvsem koristi otroka.
- 37 Kot je generalni pravobranilec v bistvu poudaril v točki 43 svojih sklepnih predlogov, se pristojnih nacionalnih organov in sodišč namreč ne bi spodbujalo, naj prošnje mladoletnikov obravnavajo prednostno, z nujnostjo, ki je potrebna za upoštevanje njihove ranljivosti, tako da bi ti organi in sodišča lahko ravnali na način, ki bi ogrozil pravico teh mladoletnikov do združitve družine (glej po analogiji sodbo z dne 12. aprila 2018, A in S, C-550/16, EU:C:2018:248, točka 58).
- 38 V obravnavanem primeru je iz predlogov za sprejetje predhodne odločbe razvidno, da je B. M. M. 9. decembra 2013 na belgijskem veleposlaništvu v Dakarju v imenu in za račun svojih mladoletnih otrok, B. S., B. M. in B. M. O., vložil prošnje za izdajo dovoljenja za prebivanje zaradi združitve družine in da so bile te prošnje 25. marca 2014 zavrnjene ob spoštovanju rokov, ki jih določa belgijski zakon.
- 39 Čeprav so B. M. M. ter B. S., B. M. in B. M. O. 25. aprila 2014 pri Conseil du contentieux des étrangers (upravno sodišče za spore v zvezi s tujci) vložili tožbe za odložitev izvršitve in odpravo teh zavrnilnih odločb ter so v letih od 2015 do 2017 temu sodišču večkrat predlagali, naj odloči o njihovih tožbah, pa ni sporno, da je Conseil du contentieux des étrangers (upravno sodišče za spore v zvezi s tujci) šele 31. januarja 2018, to je tri leta in devet mesecev po vložitvi tožb, navedene tožbe zavrglo kot nedopustne zaradi neobstoja interesa, pri čemer se je oprlo na okoliščino, da so bili na dan, ko je odločilo, B. S., B. M. in B. M. O. polnoletni in torej niso več izpolnjevali pogojev iz določb, ki urejajo združitev družine mladoletnih otrok.
- 40 V zvezi s tem je treba poudariti, da taki roki obravnave v Belgiji očitno niso izjemni, saj je, kot je na obravnavi opozorila belgijska vlada, povprečni rok, v katerem Conseil du contentieux des étrangers (upravno sodišče za spore v zvezi s tujci) odloči o sporih v zvezi z združitvijo družine, tri leta. Ista vlada je poleg tega pojasnila, da to sodišče primera vlagateljev kasacijskih pritožb iz postopkov v glavni stvari ni štelo za prednostnega.
- 41 Okoliščine, opisane v prejšnji točki, tako ponazarjajo, da razlaga člena 4(1), prvi pododstavek, točka (c), Direktive 2003/86, v skladu s katero se za datum, na katerega se je treba sklicevati pri presoji starosti prosilca za namene te določbe, šteje datum, ko pristojni organ zadevne države članice odloči o prošnji za vstop na ozemlje te države in prebivanje na njem, ne bi omogočala, da bi se zagotovilo, da v okviru uporabe Direktive 2003/86 države članice v skladu s členom 24(2) Listine v vseh okoliščinah upoštevajo predvsem koristi otroka.

- 42 Drugič, taka razlaga prav tako ne bi omogočala, da bi se v skladu z načeloma enakega obravnavanja in pravne varnosti zagotovilo enako in predvidljivo obravnavanje vseh prosilcev, ki so s časovnega vidika v enakem položaju, ker bi vodila do tega, da bi bil uspeh prošnje za združitev družine v glavnem odvisen od okoliščin, ki jih je mogoče pripisati nacionalni upravi ali sodiščem, zlasti od večje ali manjše hitrosti, s katero se obravnava prošnja ali se odloči o tožbi, vloženi zoper odločbo o zavrnitvi take prošnje, ne pa od okoliščin, ki jih je mogoče pripisati prosilcu (glej po analogiji sodbo z dne 12. aprila 2018, A in S, C-550/16, EU:C:2018:248, točki 55 in 60).
- 43 Poleg tega bi navedena razlaga, ker bi povzročila, da bi bila pravica do združitve družine odvisna od negotovih in nepredvidljivih okoliščin, ki jih je v celoti mogoče pripisati pristojnim nacionalnim organom in sodiščem zadevne države članice, lahko vodila do pomembnih razlik v obravnavanju prošenj za združitev družine med državami članicami ter znotraj ene in iste države članice.
- 44 V teh okoliščinah je pri ugotavljanju, ali je pogoj glede starosti iz člena 4(1), prvi pododstavek, točka (c), Direktive 2003/86 izpolnjen, s cilji te direktive in temeljnimi pravicami, varovanimi s pravnim redom Unije, v skladu le upoštevanje datuma vložitve prošnje za vstop in prebivanje zaradi združitve družine. V zvezi s tem ni pomembno, ali se o tej prošnji odloči neposredno po njeni vložitvi ali šele po tem, ko je bila odpravljena odločba o zavrnitvi navedene prošnje.
- 45 Te ugotovitve ni mogoče ovreči s trditvijo, ki jo navajata belgijska in poljska vlada v pisnih stališčih, in sicer, da lahko države članice v skladu s členom 16(1)(a) Direktive 2003/86, če pogoji za odobritev dovoljenja „niso več izpolnjeni“, zavrnejo izdajo dovoljenja za vstop in prebivanje zaradi združitve družine. Ti vladi v bistvu menita, da mora oseba, ki se pridružuje družinskemu članu, za to, da je prošnji za združitev družine mogoče ugoditi, nujno biti mladoletna tako na dan vložitve prošnje kot na dan sprejetja odločbe o tej prošnji.
- 46 V zvezi s tem je treba opozoriti, da starosti prosilca ni mogoče šteti za materialni pogoj za uveljavljanje pravice do združitve družine v smislu uvodne izjave 6 in člena 1 Direktive 2003/86, kot so pogoji, ki so določeni zlasti v poglavju IV te direktive. V nasprotju z zadnjemavedenimi gre pri pogoju glede starosti namreč za pogoj za samo upravičenost prošnje za združitev družine, ki se bo zagotovo in predvidljivo spreminjala ter ki jo je torej mogoče presojati le na dan vložitve te prošnje.
- 47 Zato je treba na prvo vprašanje v zadevah C-133/19 in C-136/19 ter na vprašanje v zadevi C-137/19 odgovoriti, da je treba člen 4(1), prvi pododstavek, točka (c), Direktive 2003/86 razlagati tako, da se za datum, na katerega se je treba sklicevati pri ugotavljanju, ali je neporočen državljani tretje države oziroma oseba brez državljanstva mladoletni otrok v smislu te določbe, šteje datum, ko se vloži prošnja za vstop in prebivanje zaradi združitve družine za mladoletne otroke, in ne datum, ko pristojni organi te države članice odločijo o tej prošnji, kar je lahko tudi po vložitvi tožbe zoper odločbo o zavrnitvi take prošnje.

Drugo vprašanje v zadevah C-133/19 in C-136/19

- 48 Predložitveno sodišče z drugim vprašanjem v zadevah C-133/19 in C-136/19 v bistvu sprašuje, ali je treba člen 18 Direktive 2003/86 v povezavi s členom 47 Listine razlagati tako, da nasprotuje temu, da se tožba, vložena zoper odločbo o zavrnitvi prošnje za vstop in prebivanje zaradi združitve družine v prid mladoletnega otroka, zavrže kot nedopustna zgolj zato, ker je otrok med sodnim postopkom postal polnoleten.
- 49 V zvezi s tem je na eni strani iz spisa, ki je na voljo Sodišču, razvidno, da to vprašanje temelji na premisi, da mladoletni otrok, ki je med sodnim postopkom, sproženim zoper odločbo o zavrnitvi njegove prošnje za združitev družine, postal polnoleten, nima več nobenega interesa za odpravo te odločbe, tako da mora pristojno sodišče nujno zavreči njegovo tožbo.

- 50 Kot pa izhaja iz odgovora na prvo vprašanje v zadevah C-133/19 in C-136/19 ter na vprašanje v zadevi C-137/19, je taka premisa napačna, tako da v položaju, omenjenem v prejšnji točki, take prošnje za združitev družine ni mogoče zavreči zgolj zato, ker je zadevni otrok med sodnim postopkom postal polnoleten.
- 51 Na drugi strani je treba poudariti, da Direktiva 2003/86 v členu 5(4) sicer določa načelni rok devetih mesecev, v katerem morajo pristojni organi zadevne države članice osebo, ki je vložila prošnjo za združitev družine, obvestiti o odločitvi glede nje, vendar pa ta direktiva sodišču, pri katerem se vložijo tožbe zoper odločbo o zavrnitvi take prošnje, ne nalaga nobenega roka za sprejetje odločitve.
- 52 Vseeno člen 18 te direktive za države članice določa obveznost, da zagotovijo, da imajo sponzor ali člani njegove družine pravico do izpodbijanja take odločbe pred sodiščem, ter tem državam članicam nalaga, da določijo postopek in pristojnosti, v skladu s katerimi se uveljavlja ta pravica.
- 53 Čeprav ta določba tako državam članicam priznava določen manevrski prostor, zlasti pri določitvi pravil v zvezi z obravnavanjem tožbe zoper odločbo o zavrnitvi prošnje za združitev družine, je treba poudariti, da so države članice ne glede na tak manevrski prostor pri izvajanju Direktive 2003/86 dolžne spoštovati člen 47 Listine, ki v korist vsakogar, čigar pravice in svoboščine, zagotovljene s pravom Unije, so bile kršene, določa pravico do učinkovitega pravnega sredstva pred sodiščem (sodba z dne 29. julija 2019, Torubarov, C-556/17, EU:C:2019:626, točka 55).
- 54 Kot pa je generalni pravobranilec v bistvu navedel v točkah 42 in 44 sklepnih predlogov, člen 18 Direktive 2003/86 v povezavi s členom 47 Listine zahteva, da so nacionalna pravna sredstva, ki sponzorju in članom njegove družine omogočajo uveljavljanje njihovih pravic do izpodbijanja odločb o zavrnitvi prošnje za združitev družine pred sodiščem, učinkovita in resnična.
- 55 Zato takega pravnega sredstva ni mogoče zavreči kot nedopustnega zgolj zato, ker je zadevni otrok med sodnim postopkom postal polnoleten.
- 56 Poleg tega in v nasprotju s tem, kar so navedle nekatere države članice, ki so predložile stališča, zavrženje tožbe, vložene zoper odločbo o zavrnitvi prošnje za združitev družine, kot nedopustne ne bi moglo temeljiti na ugotovitvi, na kateri temelji v obravnavanem primeru, in sicer, da zadevne osebe ne izkazujejo več interesa za to, da dosežejo odločitev sodišča, pri katerem so tožbo vložile.
- 57 Ni namreč mogoče izključiti, da državljani tretje države, čigar prošnja za zavrnitev družine je bila zavrnjena, tudi po tem, ko je postal polnoleten, ohrani interes za to, da sodišče, pri katerem je vložil tožbo zoper to zavrnitev, meritorno odloči, ker je v nekaterih državah članicah taka sodna odločba nujna zlasti za to, da lahko prosilec zoper zadevno državo članico vloži odškodninsko tožbo.
- 58 Glede na zgornje preudarke je treba na drugo vprašanje v zadevah C-133/19 in C-136/19 odgovoriti, da je treba člen 18 Direktive 2003/86 v povezavi s členom 47 Listine razlagati tako, da nasprotuje temu, da se tožba, vložena zoper zavrnitev prošnje za združitev družine mladoletnega otroka, zavrže kot nedopustna zgolj zato, ker je otrok med sodnim postopkom postal polnoleten.

Stroški

- 59 Ker je ta postopek za stranke v postopkih v glavni stvari ena od stopenj v postopkih pred predložitvenim sodiščem, to odloči o stroških. Stroški za predložitev stališč Sodišču, ki niso stroški omenjenih strank, se ne povrnejo.

Iz teh razlogov je Sodišče (tretji senat) razsodilo:

1. Člen 4(1), prvi pododstavek, točka (c), Direktive Sveta 2003/86/ES z dne 22. septembra 2003 o pravici do združitve družine je treba razlagati tako, da se za datum, na katerega se je treba sklicevati pri ugotavljanju, ali je neporočen državljan tretje države oziroma oseba brez državljanstva mladoletni otrok v smislu te določbe, šteje datum, ko se vloži prošnja za vstop in prebivanje zaradi združitve družine za mladoletne otroke, in ne datum, ko pristojni organi te države članice odločijo o tej prošnji, kar je lahko tudi po vložitvi tožbe zoper odločbo o zavrnitvi take prošnje.
2. Člen 18 Direktive 2003/86 v povezavi s členom 47 Listine Evropske unije o temeljnih pravicah je treba razlagati tako, da nasprotuje temu, da se tožba, vložena zoper zavrnitev prošnje za združitev družine mladoletnega otroka, zavrže kot nedopustna zgolj zato, ker je otrok med sodnim postopkom postal polnoleten.

Podpisi